

Dotkněte se Bulharska!

Vážení čtenáři, pokračujeme s naší rubrikou Dotkněte se Bulharska, která souvisí s myšlenkou, že ať jsme kdekoli na světě, Bulharsko navždy zůstává v našem srdci, neboť je to nejkrásnější místo na Zemi. Zároveň je však tento sloupek určen také našim českým přátelům. Fakta ukazují, že pokud navštívili naši zemi alespoň jedenkrát, zamilovali si ji a vracejí se znovu a znovu. Pro většinu z nich je Bulharsko především černomořské pobřeží s jeho rozsáhlými písčnými plážemi a výtečnou kuchyní s vůní aromatické čubrice. My ovšem víme, že naše země není pouze moře. Ona uchvacuje i nás samotné svými „veselými

údolími“ a „obřimi horami“, kulturními a historickými památkami, jakými se mohou pochlubit jen málokteré evropské země. Jakýmkoliv směrem se podíváte, odhalíte čarokrásná místa, která si zaslouží být viděna, a místní kuchyně navíc obohatí vaše prožitky novými chutěmi a vůněmi.

Jak jsme již psali, Bulharsko je rozděleno do 6 regionů: Severozápadní, Severní centrální, Severovýchodní, Jihovýchodní, Jižní centrální a Jihozápadní.

Každá z oblastí je svým způsobem specifická a unikátní.

Koprivštica – vlastenecký duch a obrozenecká architektura

Společně s naší dnešní „průvodkyní“ Lily jsme se vydali tzv. Podbalkánskou cestou směrem ke Koprivštice, která se nachází v srdci pohoří Sredna gora v jihozápadní části Bulharska. Koprivštica patří k těm koutům naší země, které jsou tak spjaté s historií, že každá návštěva nám připomíná některé z důležitých a památných událostí.

Jak se dostat do města

Autobusové linky

Koprivštica je dostupná autobusovou dopravou ze všech částí Bulharska.

Železnice

Koprivštica je propojena s ostatními městy především vlakovou dopravou. Železniční stanice Koprivštica je na hlavní železniční trati Sofie–Karlovo–Burgas. Nachází se asi 10 kilometrů severně od města, ale fungují pravidelné autobusové linky, kterými se cestující snadno dostanou do centra města i zpět. Přípoj má každý vlak.

Autem

Do Koprivštici je možné jet také autem, a to z několika míst. Ze severního Bulharska je cesta obtížnější kvůli horským průsmykům. Ze Sofie do Koprivštici je to

asi 110 kilometrů po již zmíněné Podbalkánské cestě. Od Burgasu je vzdálená asi 300 kilometrů. Můžete si také vybrat trasu přes Plovdiv, Pazardžik, Strelču nebo Panagjurište.

Koprivštica je rodištěm mnoha slavných Bulharů, kteří zanechali svou stopu v historii. Narodily se zde velké osobnosti bulharských dějin, jako Ljuben Karavelov, Todor Kableškov, Georgi Benkovski, Dimčo Debeljanov. Vydáváme se malými dlážděnými uličkami, abychom se ponořili do kouzla tohoto malebného města.

Typická obrozenecká architektura

Koprivštica je opravdový architektonický skvost, který si uchoval typický obrozenecský styl domů a tradiční vzhled města z dob dávno minulých. Byla jsem mile překvapená tím, jak dobře je udržována většina domů na Starém městě. Díky zachovaným krásným domům s autentickým architektonickým

Rodný dům Dimča Debeljanova a dojemná kamenná socha jeho matky

Vydejte se malými dlážděnými uličkami aby jste si dokonale vychutnali zdejší atmosféru

Třídní škola (Klasno učilište)

Kamenný most prvního výstřelu

vzhledem jsme se okamžitě ponořili do atmosféry Obrození a dávno minulých slavných časů hrdinů Koprivštica. Obrozenecké domy patří k největším pamětihodnostem Koprivštica.

Během osmanské poroby měla Koprivštica díky svým bohatým občanům jisté výsady moci sultána, nicméně byla zbojníky vypálena několikrát, jen v letech 1793–1810 bylo město vypáleno třikrát. Po třetím požáru byla Koprivštica téměř úplně zničena a poté začala výstavba dnešního města, jehož autentická architektura přežila dodnes. Mezi kulturní a historické památky města patří Oslekovův dům, Dům-muzeum Dimča Debelyanova, Dům-muzeum Todora Kableškova, Třídní škola (Klasno učiliště)...

Rodný dům Dimča Debeljanova

Jedním z nejkrásnějších a nejtypičtějších domů v Koprivštica je rodný dům básníka Dimča Debeljanova, který zde žil jen do svých 9 let, poté se jeho rodina přestěhovala do Plovdivu a později do Sofie. Po svém prvním návratu do rodného města napsal Debeljanov báseň Návratit se do otcova domu, která je vrcholným dílem nejen v rámci jeho tvorby, ale také v bulharské poezii. Vstoupíme na dvorek a ocitáme se v barevném světě Dimča Debeljanova, kde se mezi mnoha květinami a zelení choulí jeho rodný dům a dojemná kamenná socha jeho matky, dílo sochaře Ivana Lazarova. Atmosféra Debeljanova rodného domu mě vrací zpět ke všem jeho oblíbeným a emotivním básním. Modrý dům ukrytý za vysokými zdmi uchovává mnoho vzpomínek na dětství a tvůrčí cestu básníka, který tragicky zahynul na frontě během první světové války v pouhých 29 letech.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie a hrob Dimča Debeljanova

Kostel byl postaven v roce 1817 mistry z vesnice Mirkovo. Vyznačuje se vysokou architektonickou a uměleckou hodnotou. Na místním hřbitově je na básnickově hrobě umístěna stejná kamenná socha jako v jeho rodném domě.

Palaveevův dům

K překrásným domům patří i dům Chadži Nenča Palaveeva, největšího dárce a mecenáše Koprivštica, který patřil k nejbohatším Bulharům své doby. Žil v Egyptě a aktivně obchodo-

val s Anglií. Když se vrátil do Koprivštic, postavil ve městě řadu důležitých budov, na jeho domě je pamětní deska, na které stojí „Mecenáš města Koprivštic“.

Rodný dům Todora Kableškova

Druhé muzeum, které jsme navštívili, byl rodný dům bulharského revolucionáře Todora Kableškova. Ohromující je velikost a krásná architektura budovy – podobá se obrozeneckému paláci s novobaročnou architekturou. Velká kulatá hala je opravdu impozantní, vchází se z ní do 6 pokojů, v každém je expozice života a díla Todora Kableškova. Z osobních věcí je možné zde vidět jeho uniformu, zbraně, dopisy a mnoho knih.

Dům je odrazem života bohaté rodiny z Koprivštic, která poslala svého syna do Konstantinopole, aby studoval ve Francouzském lyceu. Mladý Kableškov, inteligentní a otevřený člověk, se začal zajímat o ideje a práci Levského. Když se pak vrátil do Koprivštic, byl zvolen předsedou Revolučního výboru města, zahájil Dubnové povstání roku 1876, napsal legendární Krvavý dopis a poslal ho Georgimu Benkovskému do Panagjuriště. Povstání bylo potlačeno a osud Kableškova je tragický. Poté co byl zajat osmanskými vojáky, sám ukončil svůj život.

Kamenný most prvního výstřelu

Dalším místem v Koprivštic, které je významné svou historií, je Kalačevův most. Zde 20. dubna 1876 vystřelila puška Georgiho Tichanka a zabila strážníka Kara Husajna, čímž bylo zahájeno Dubnové povstání. Krví zavražděného Turka napsal Todor Kableškov svůj Krvavý dopis, kterým informoval o událostech v Koprivštic a vyzval ostatní ke vzpouře.

Vedle mostu se nachází tzv. tepavica, výrobní, kde se kdysi zhotovovaly plstěné koberce typické pro Koprivšticu. Vyráběly se válcováním a lisováním vlny a následným barvením přírodními barvivy.

Třídní škola (Klasno učilište)

Podle vzoru řeckých škol otevřel Najden Gerov v roce 1846 první lidovou třídní školu v Koprivštic, čímž dal počátek vzniku dalších třídních škol v naší zemi. Podobné školy byly otevřeny ve městech Šumen, Plovdiv, Sliven, Jambol a jinde. V muzeu je k vidění třída z poloviny XIX. století, návštěvníci se zde

Rodný dům Todora Kableškova

Expozice života a díla Todora Kableškova – z osobních věcí je možné zde vidět jeho uniformu, zbraně, dopisy a mnoho knih

Dům je odrazem života bohaté rodiny z Koprivštic

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

mohou seznámit s tehdejšími metodami výuky a prohlédnout si staré řemeslné dílny typické pro Koprivšticu, kde se dříve věnovali pletení, šití a řezbářství.

Pokud rádi navštěvujete muzea, Koprivštica se vám bude opravdu líbit, protože oplývá zajímavými domy-muzei. Která mizea ještě můžete navštívit:

Muzeum Ljubena Karavelova; Muzeum Georgiho Benkovského; Ljutovův dům (Ljutova kašta), ve kterém se nachází Etnografické muzeum.

Náměstí 20. dubna

Naše procházka po Koprivšticu začíná a končí na náměstí 20. dubna. Na náměstí je mauzoleum s kostnicí, postavené v letech 1926–28 z prostředků Chadži Nenča Palaveeva na památku padlých hrdinů. V dolní části monumentu se nachází kostnice a v horní části je malá kaple.

Zajímavé události v Koprivšticu

3. březen, státní svátek Bulharska

Každý rok se 3. března konají tradiční oslavy Osvobození od osmánské nadvlády. Na náměstí 20. dubna je organizována rekonstrukce události Dubnového povstání, aby byla uchována v paměti dalších generací památka a vzpomínka na hrdiny, kteří padli za naše národní osvobození.

Festival lidového umění

Festival skvělým způsobem popularizuje bulharský folklór. Setkávají se na něm na jednom místě pěvecké a taneční soubory z celé země. Festival se tradičně koná v místě zvaném Vojvodenc a má soutěžní povahu – účastníci musí představit folklórní program z oblasti, ze které pocházejí. Před akcí v Koprivšticu se po celé zemi konají místní festivaly, na kterých jsou vybírány soubory, které se zúčastní velkého celonárodního festivalu.

Festivalu se účastní také hudebníci, vypravěči lidových pohádek, skupiny prezentující lidové zvyky a další. Není bez zajímavosti, že mezi účastníky jsou také zahraniční soubory a skupiny, které představují bulharské lidové tance a zvyky. Za návštěvu festivalu se platí vstupné, soukromé natáčení je také zpoplatněno. Před několika lety byl Festival lidového umění v Koprivšticu zapsán do seznamu nejlepších praktik světového nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

Autentický recept z Koprivšticu, oblíbený dezert obrozence Najdena Gerova

Hrušky s rýží

Způsob přípravy:

Hrušky oloupeme, ale necháme jim stopku. Z vody, cukru a bílého vína si připravíme cukrový sirup, který za pravidelného míchání vaříme, dokud se cukr zcela nerozpustí. Do hotového sirupu přidáme oloupané hrušky a vaříme doměkka, přibližně 30–40 minut. Dáváme pozor, aby se hrušky nerozvařili.

Mezitím připravujeme rýži: propereme ji a pak vaříme ve 200 ml vody doměkka. Poté přidáme mléko a za občasného míchání vaříme na mírném ohni, dokud rýže nezhoustne, dáváme pozor, aby se nepřipálila. Poté co se odpařila tekutina, přidáme cukr a znovu zahřejeme, dokud se cukr zcela nerozpustí. Rýži rozdělíme na 3 skleněné talíře a necháme vychladnout. Poté na rýži položíme již vychladlé hrušky. Ozdobíme je vařenými třešněmi nebo drobným ovocem z nějakého džemu. Dle chuti můžeme posypat skořicí.

Potřebné suroviny:

3 hrušky
 Na sirup (vodu : cukr v poměru 3 : 2):
 750 ml vody
 500 g cukru
 1/2 sklenky bílého vína
 Na rýži:
 1 litr čerstvého mléka
 200 ml vody
 200 g nebo 1 hrnek rýže
 200 g cukru
 špetka soli

ho kulturního dědictví UNESCO.

Každá procházka po tomto obrozeneckém městečku nás vrací zpět do jeho slavné minulosti. Opouštíme jedno z nejvýznamnějších měst bulharského národního obrození, které uchovává svou historii a hrdiny živé. ♦

Vážení čtenáři, v rubrice *Dotkněte se Bulharska*, číslo 1. 2021 došlo k chybnému napsání názvu přírodního úkazu *Belogradčické skály*. Redakce se tímto omlouvá překladateli textu i Vám, našim čtenářům.